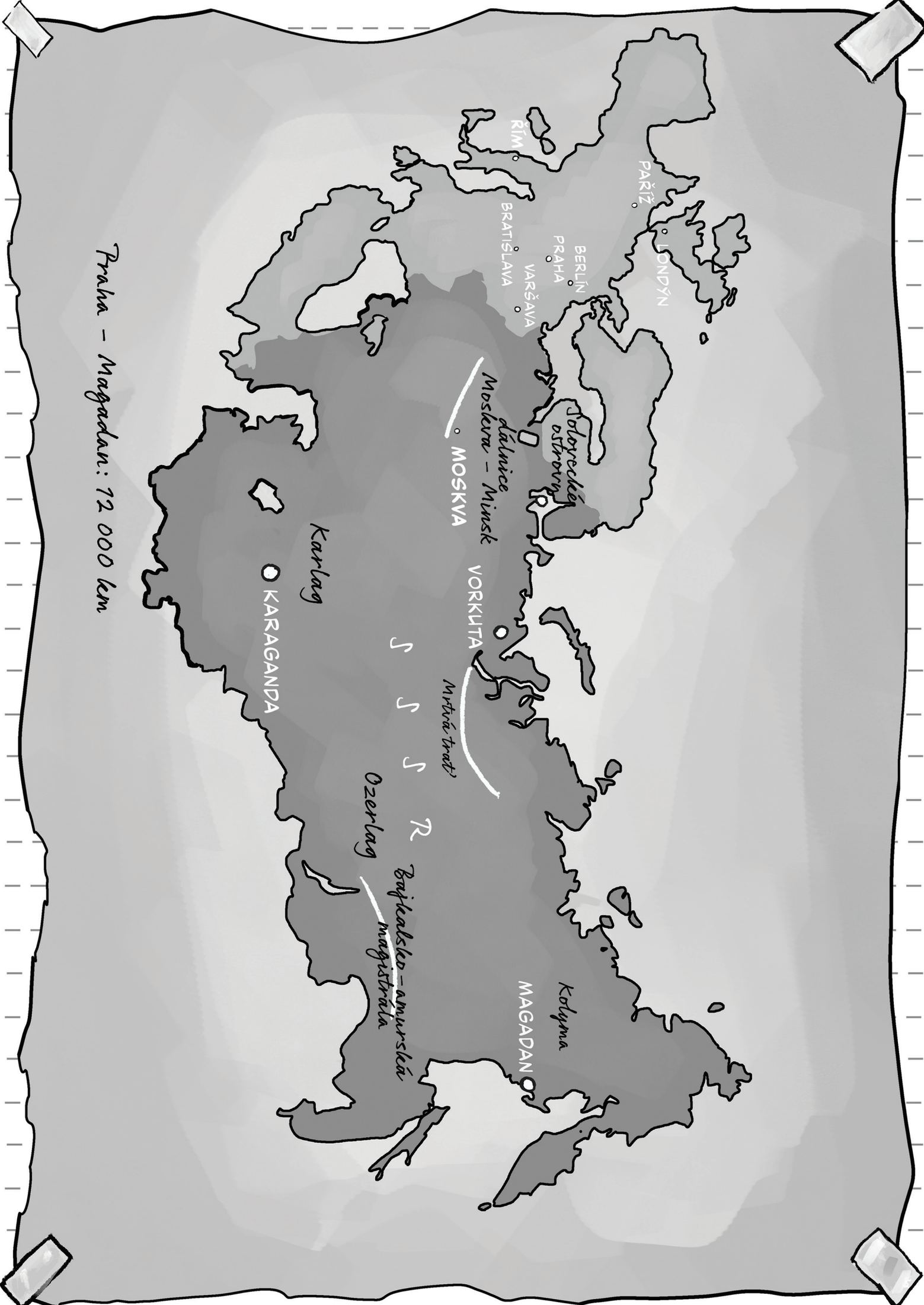

Vaše

~~Moje~~ cesta
do Gulagu

Praha - Magadan: 12 000 km

дальние
Москва - Минск
островки
Соловецкий

MOSKVA

VORKUTA

Мертвая трава

J J J R

Ozerlag

Байкальско-амурская
магистрала

KARAGANDA

Karlag

MAGADAN

Kolyma

PAŘIŽ

LONDÝN

BERLÍN

PRÁHA

VARŠAVA

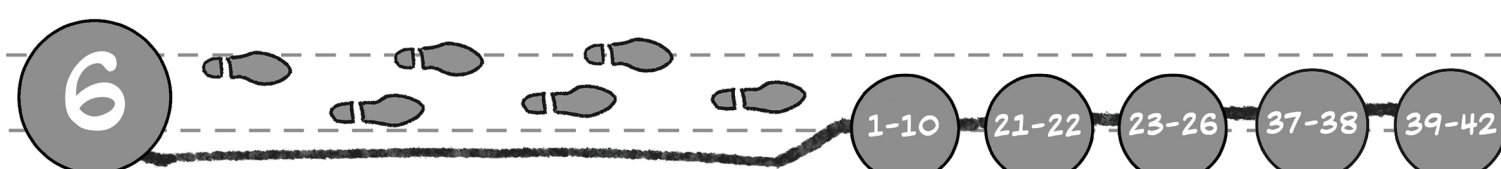
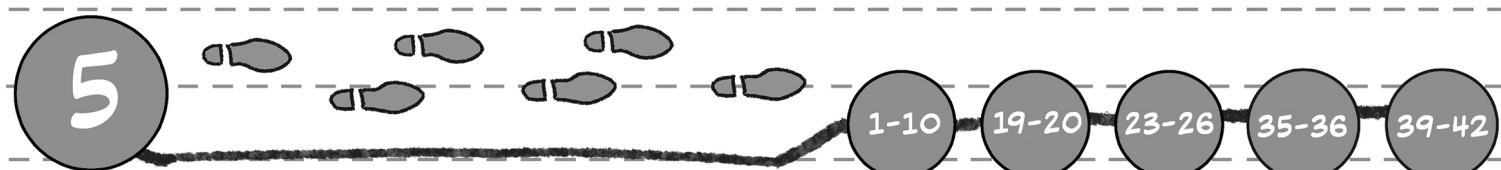
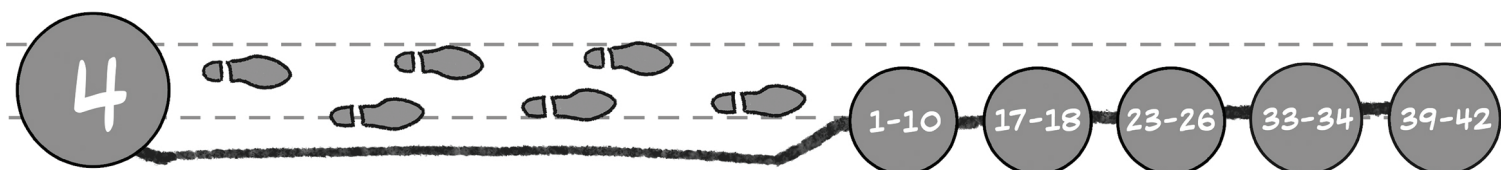
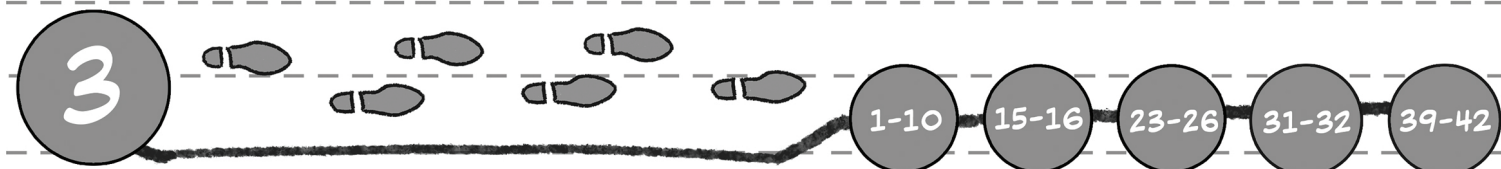
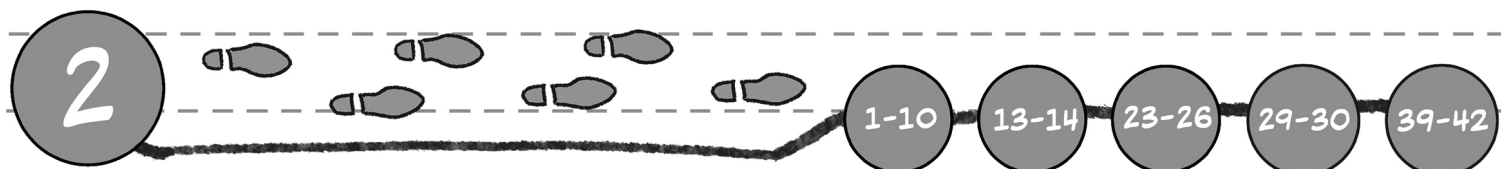
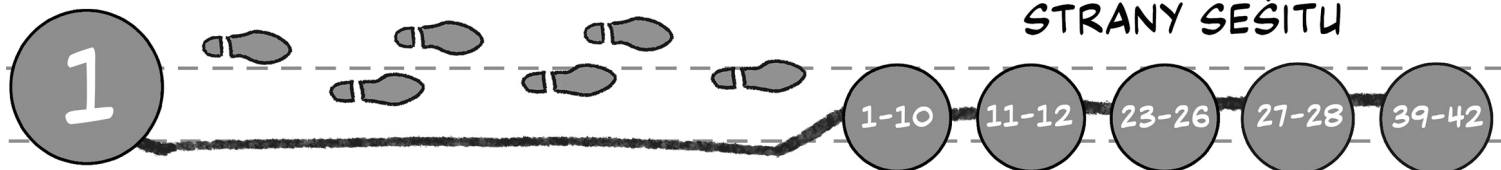
BRATIŠLAVA

RÍM

Vaše cesta do Gulagu povede tudy:

ČÍSLO SKUPINY

STRANY SEŠITU

PRO PRÁCI S KOMIKSEM BUDETE POTŘEBOVAT TABLET ČI MOBILNÍ TELEFON
S APLIKACÍ "GULAG XR", KTEROU SI NAINSTALUJTE Z GOOGLE PLAY/APP STORE.

AHOJ, JÁ JSEM ŠTĚPÁN. UŽ
OD STŘEDNÍ ŠKOLY MĚ ZAJÍMÁ
RUSKO A RÁD TAM JEZDÍM.

NA SVÝCH CESTÁCH OBROVSKÝM
RUSKEM JSEM ČASTO NARÁŽEL
NA MÍSTA SPOJENÁ S GULAGEM.

ZAČALO MI VRTAT HLAVOU, JAK
TO, ŽE O NACISTICKÝCH TÁBORECH
TOHO U NÁS VÍME TOLIK, ALE
O GULAGU SKORO NIC?

A TAK JSEM
ZAČAL PÁTRAT.

GULAG

Začínám se Gulagu věnovat pořádně.

Stanovil jsem si první úkoly:

- 1) Dohledat počty lágrů
- 2) Půjčit z knihovny A. Solženicyna
- 3) Kontaktovat sdružení Memorial

ÚKOL PRO VÁS

POSLECHNĚTE SI ROZHOVOR ŠTĚPÁNA S PRACOVNÍKEM RUSKÉHO SDRUŽENÍ MEMORIAL, KTERÉ SE GULAGEM DLOUHODOBĚ ZABÝVÁ. ZAPIŠTE TŘI NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POZNATKY, KTERÉ JSTE SI Z TELEFONÁTU S PRACOVNÍKEM MEMORIALU ODNESLI:

KNIHOVNA, O DVA DNY POZDĚJI...

PARDON, BUDEŠ SI PŮJČOVAT TUHLE KNIŽKU?

JEDEN DEN IVANA DENISOVIČE
ALEXANDR ŽEMILYN

ANO, TUHLE POTŘEBUJU.

AHOJ NINO, TADY ŠTĚPÁN, POTKALI JSME SE V KNIHOVNĚ. SLÍBIL JSEM, ŽE ZAVOLÁM. KNIHU UŽ JSEM VRÁTIL.

O MĚSÍC POZDĚJI...

ZJISTIL JSEM ZAJÍMAVOU VĚC. VÍŠ, ŽE V GULAGU SKONČILA I SPOUSTA NAŠICH LIDÍ?

OPRAVDU? TO JSEM VŮBEC NETUŠILA!

20. února

Překvapilo mě, že Gulag nebyly jen lágry, ale celý systém represí.

Doly, těžba dřeva, železnice, průplavy, přehrady = OTROCKÁ PRÁCE!

Kolik těch lágrů bylo?

ÚKOL PRO VÁS

ZAPIŠTE TŘI NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POZNATKY, KTERÉ JSTE SE DOZVĚDĚLI:

O NĚKOLIK DNÍ POZDĚJI...

DOBŘÍ DEN, TO JSEM RÁD, ŽE JSTE SI NA MĚ UDĚLAL ČAS.

MYSLEL JSEM, ŽE TO NAŠE UTRPENÍ V GULAGU DNESKA UŽ NIKOHO NEZAJÍMÁ.

TADY TO BYLO. MRTVÁ TRÁŤ.

OTROČIL JSEM TAM 10 LET, KAŽDÝ DEN JSEM MYSLEL, ŽE TO JE MŮJ POSLEDNÍ.

PRO TOHO, KDO TO NEZAŽIL A NEVÍ, JAK TO V LÁGRECH VYPADALO, A NEZAŽIL TU ZIMU, MRÁZ A TĚŽKOU PRÁCI, JE TO ÚPLNĚ NEPŘEDSTAVITELNÉ.

ZAJÍMALO BY MĚ, JEŠTLI Z TĚCH LÁGRŮ JEŠTĚ NĚCO ZBYLO...

TO BY SE ASI DALO OVĚRIT NA GOOGLE EARTH...

3. března

Byl jsem u pamětníka.

Pan Vladimír, vězněn:

1945 – 1949 Uorkenta

1949 – 1953 Železnice do Sgarkey (Mrtvá trať)

1953 – 1955 Norilsk

Zmínil, že v lágru byli lidé

i z jiných zemí Evropy.

ÚKOL PRO VÁS

CO PŘEDSTAVUJÍ JEDNOTLIVÁ ČÍSLA A JAK SE TÝKAJÍ SOVĚTSKÝCH REPRESÍ?
ZAPIŠTE SVÁ ZJIŠTĚNÍ A HYPOTÉZU:

Rozhodl jsem se tam vypravit a podívat se na zbytky železnice a lágrů kolem ní.

NEUVĚŘÍŠ, NA CO JSEM PŘÍŠEL... TY LÁGRY TAM PORÁD STOJÍ! MUSÍM SE TAM JET PODÍVAT, I KDYŽ JE TO STRAŠNĚ DALEKO, HLUBOKO V TAJZE NA SEVERNÍ SIBÍŘI...

TY JO, HNED BYCH JELA S TEBOU!

NO JO, TY VLASTNĚ STUDUJEŠ ARCHEOLOGII, VIĎ? TAK POJEĎ SE MNOU! ZA MĚSÍC VYRÁŽÍM.

PÁTÝ DEN CESTY...

10. DEN CESTY...

14. DEN CESTY...

LÁGR KLJUČ,
20. DEN CESTY...

TO SNAD NENÍ
MOŽNÉ, TEN
LÁGR SHOŘEL!

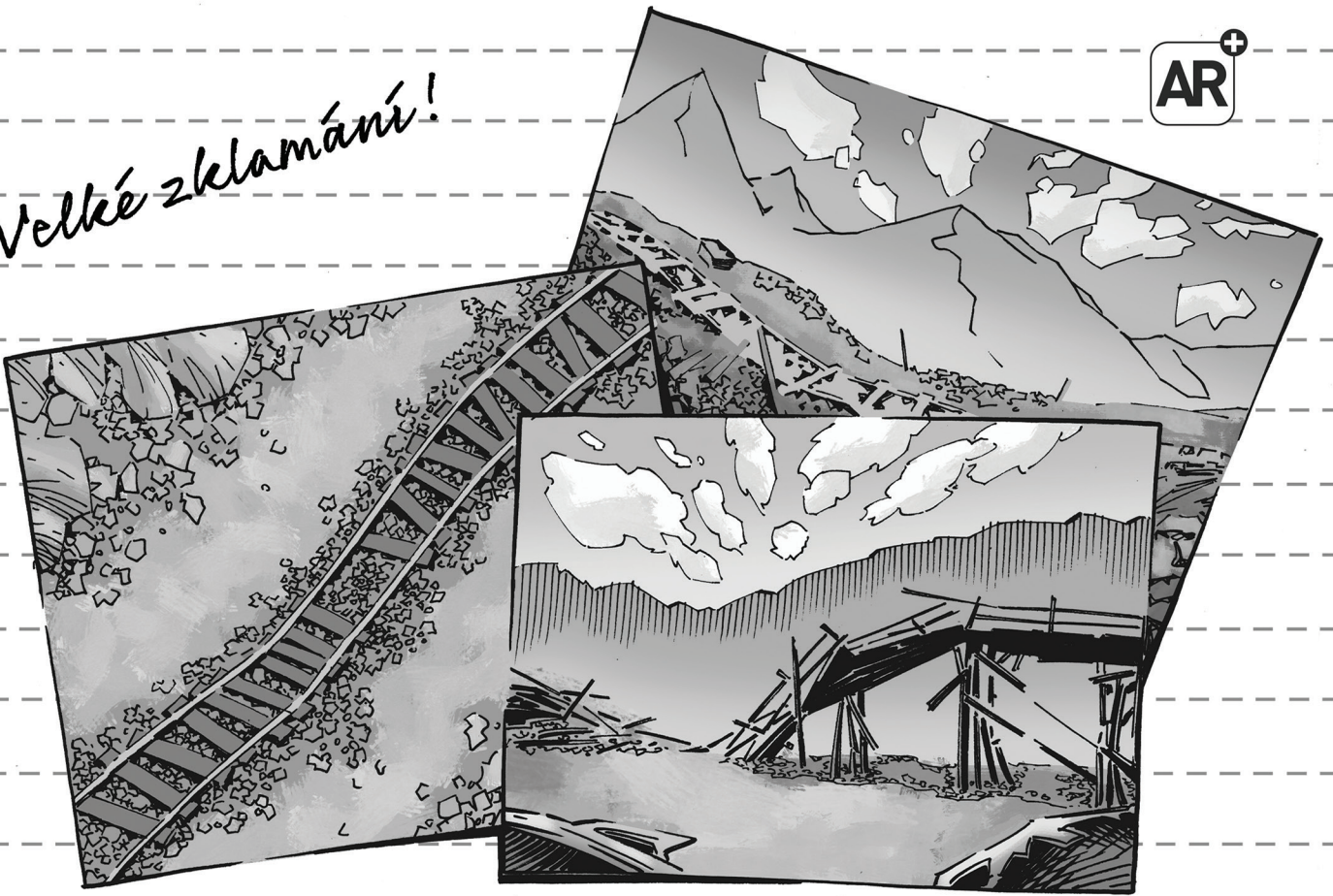
JESTLI TY LÁGRY RYCHLE NĚKDO NEZMAPUJE, TAK JE TAJGA BRZY POHLTÍ. MUSÍME JÍT PODĚL TRATI DÁL, JE TAM VELKÝ LÁGR BARABANICHA, SNAD JEŠTĚ STOJÍ...

27. srpna

V našich lesích jsem se nikdy necítil tak stísněně, ztraceně. Tajga, to je zážitek, to je síla. Nepropustná, rychle se ztratíš: všude jen břízky, břízky, břízky. A uprostřed toho najednou stojí lokomotiva. A o kus dál první lágr. Po 14 dnech cesty jsme se konečně dostali k náspu Mrtvé trati a do lágru Ključ. Ten bohužel krátce předtím shořel. Rychle jsme změnili plány a vyrazili do lágru Barabanicha.

Velké zklamání!

AR⁺

ÚKOL PRO VÁS

O ČEM VYPOVÍDÁ DNEŠNÍ STAV ŽELEZNICE? K ČEMU TADY DOŠLO A PROČ? VYTVOŘTE HYPOTÉZU A ZAPIŠTE JI SEM:

LÁGR BARABANICHA, O TÝDEN POZDĚJI...

TO JE NEUVĚŘITELNÉ,
JAK SE I PO TĚCH
LETECH ZACHOVAL!

JDE NA
MĚ TADY
Z TOHO
TÍSEŇ.

PŘIJDE MI,
JAKO BY TADY
JEŠTĚ VČERA
ŽILI VĚZŇOVÉ...

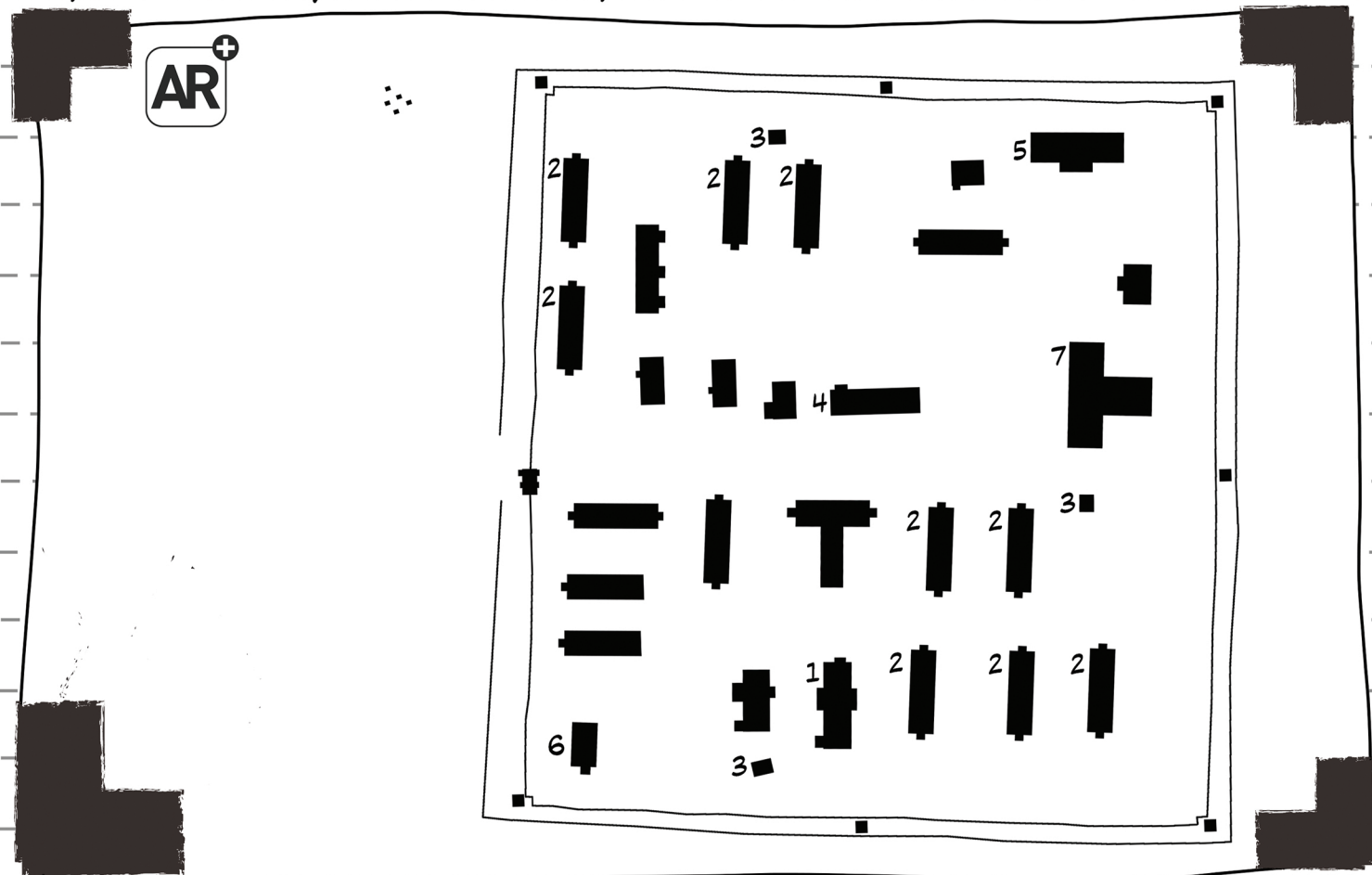
ZŮSTALO TADY
I NĚJAKÉ VYBAVENÍ!

POJĎ, NEMÁME MOC
ČASU, KAŽDÝM DNEM MŮŽE
ZAČÍT SNĚŽIT A PAK UŽ NIC
NEUDĚLÁME.

Lágr Barabanicha, o týden později.

3. září

Konečně jsme našli místo, kde ještě můžeme něco zmapovat. Je to jako z nějakého sci-fi románu, kdy prostě ze dne na den odněkud zmizí civilizace. Zůstanou tam všechny ty předměty a atributy běžného života, ale zmizí ti lidé. Lágr je obrovský, práci jsme si museli dobře rozvrhnout a naplánovat, abychom stihli vše podstatné.

ÚKOL PRO VÁS

ZAMYSLETE SE, KTERÉ ČÍSLO ODPOVÍDÁ DANÉMU TYPU BARÁKU, A POZNAMENEJTE SI SVOU HYPOTÉZU:

ADMINISTRATIVNÍ BARÁK

BARÁK PRO VĚZNĚ

LATRÍNY

UMÝVÁRNA

NEMOCNICE

SAMOTKA

JÍDELNA A KLUB

VAŠE CESTA DÁLE POVEDE TUDY:

1..... (11-12) (23-26) (27-28) (39-42)

2..... (13-14) (23-26) (29-30) (39-42)

3..... (15-16) (23-26) (31-32) (39-42)

4..... (17-18) (23-26) (33-34) (39-42)

5..... (19-20) (23-26) (35-36) (39-42)

6..... (21-22) (23-26) (37-38) (39-42)

JE TADY SPOUSTA MALÝCH MÍSTNOSTÍ,
TO URČITĚ NEBYL BARÁK PRO VĚZNĚ!

TADY JE
TREZOR!

A
VÁLEJÍ
SE TU
ZBYTKY
NĚJAKÝCH
DOKUMENTŮ.

TOHLE VYPADÁ
JAKO KARTOTÉKA...

NAŠLA JSEM
KARTY VĚZŇŮ!
POJĎ SEM!

TO JE URČITĚ
ADMINISTRATIVNÍ
BARÁK!

JE TO JEŠTĚ TROCHU
ČITELNÉ, ZKUSÍME TO
ROZLUŠTIT.

VŠECHNO
TO NAFOTÍM...

CVAK!

POJĎME TY
MÍSTNOSTI ZAMĚŘIT.
CHCEME PŘECE UDĚLAT
3D MODEL LÁGRU VE
VIRTUÁLNÍ REALITĚ.

CVAK!

CVAK!

ADMINISTRATIVNÍ BARÁK

4. září

Našli jsme administrativní budovu lágru. A dokonce zachovanou kartotéku vězňů a v ní spoustu zajímavých dokumentů.

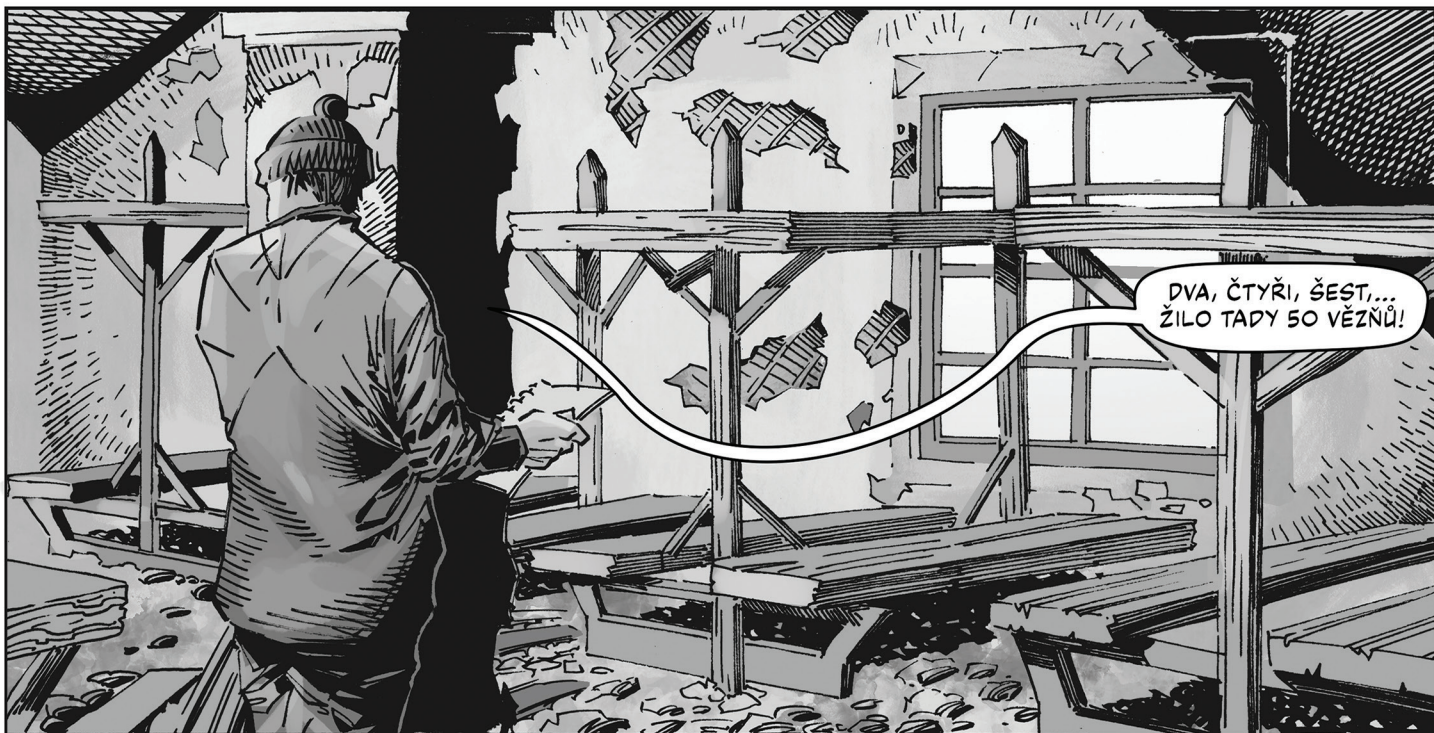
AR⁺

ÚKOL PRO VÁS

ZAPIŠTE, JAKÉ INFORMACE O ŽIVOTĚ VĚZNĚ V TÁBOŘE JSTE Z DOKUMENTU ZJISTILI:

DVA, ČTYŘI, ŠEST,...
ŽILO TADY 50 VĚZŇŮ!

TADY VEDLE ZA
ZDI JE ÚPLNĚ STEJNÁ
MÍSTNOST.

A DALŠÍCH
50 LŮŽEK.

NA CELOU MÍSTNOST
MĚLI JENOM TYHLE
JEDNY MALÝ KAMNA.

HELE, TENHLE
TADY BYL 8 LET
ZA KRÁDEŽ.

A JEHO SOUSED MĚL PARAGRAF 58, TAKŽE
POLITICKÝ. POLITIČTÍ VĚZNI NA JEDNOM MÍSTĚ
S OPRAVDOVÝMI KRIMINÁLNÍKY... UF!

UŽ TEĎ JE TU KOSA,
A TO JE TEPRVE ŽÁŘÍ.

KOUKNI NA
TOHLE...

UKAŽ.

NEDOVEDU
SI PŘEDSTAVIT,
ŽE BYCH TADY
MĚL TRÁVIT
CELOU ZIMU.

BARÁK PRO VĚZNĚ

5. září

V baráku jsme našli kus kabátu a přemýšleli jsme, jak tady mohli vydržet v zimě. Vybarvilo se mi totiž, co psal Varlam Šalamov o Gulagu v Kolymských povídkách: „Když je mráz víc než $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$, mrznou plivance v letu. Plivance mrzly už 14 dní...“

Zima tady trvá 9 měsíců
v roce a v lednu a únoru
jsou tady teploty
i pod $-50\text{ }^{\circ}\text{C}$!

ÚKOL PRO VÁS

 URČETE, CO JE ZOBRAZENÝ 3D MODEL PŘEDMĚTU NALEZENÉHO V BARÁKU A K ČEMU SLOUŽÍ.
A ZAPIŠTE SVOU HYPOTÉZU:

A TOHLE BYLA
JÍDELNA!

TĚCH STOLŮ TADY NENÍ MOC, URČITĚ
SE SEM NEMOHLI VEJÍT VŠICHNI
VĚŽŇOVÉ NAJEDNOU.

A SLOUŽILA TAKY JAKO
SPOLEČENSKÁ MÍSTNOST.

PROČ MYSLÍŠ?

JSOU TADY
ZBYTKY NÁSTĚNEK.
PÍŠE SE TU...

HUSTÁ
PROPAGANDA...

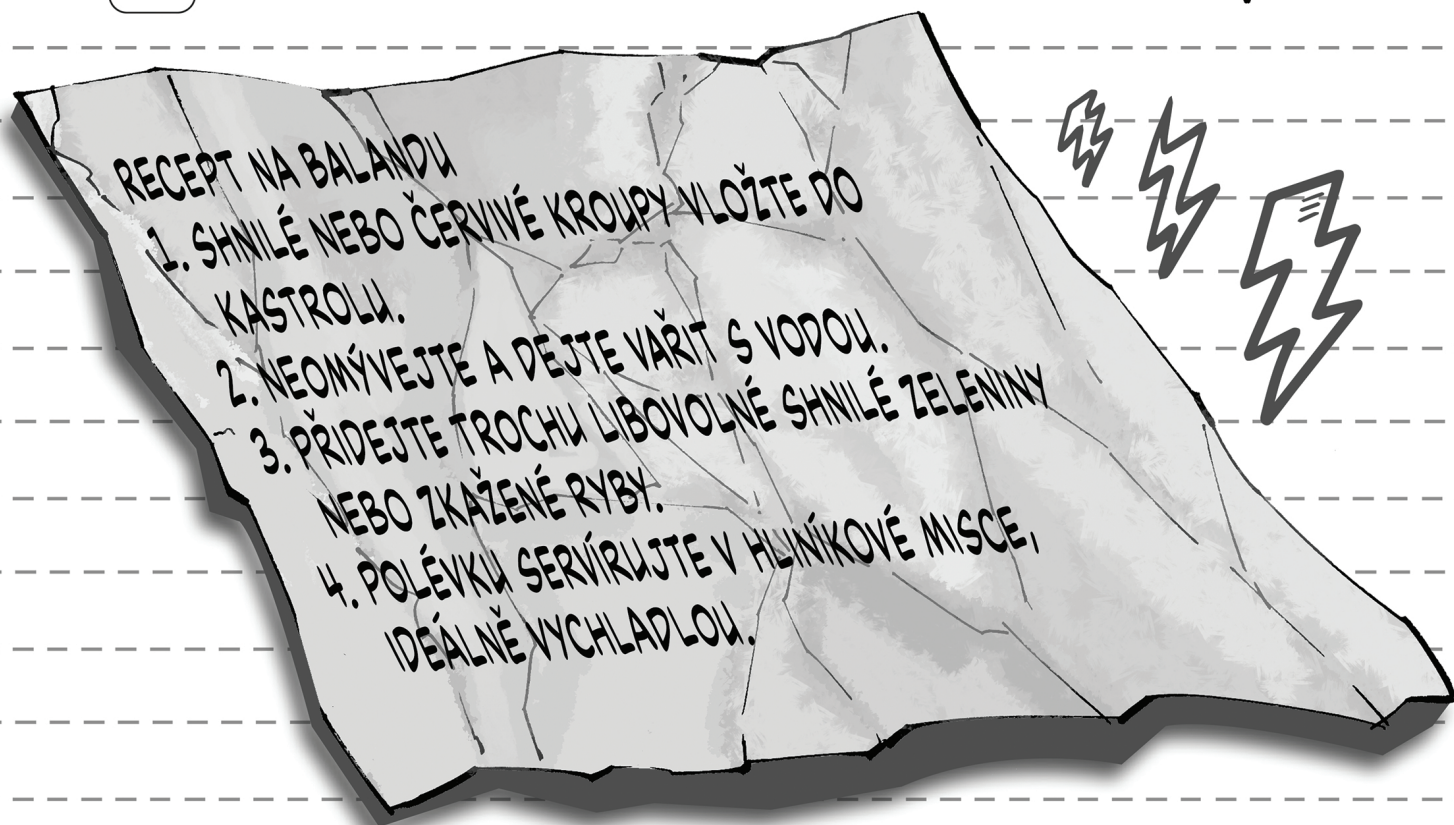
... „OBĚTAVOU
PRACÍ SE
VRÁTÍME
DO RODINY
PRACUJÍCÍCH.“

TOHLE BYLA KUCHYŇ, JSOU TADY
KOTLE NA POLÍVKU - BALANDU.

Jedním z největších baráků byla kuchyň a jídelna, která sloužila zároveň jako společenská místnost. Na veškeré vaření měli jen dva obrovské kotle. Základem stravy byla kaše nebo polívka, které se říkalo balanda.

A ještě něco?

ÚKOL PRO VÁS

URČETE, CO JE ZOBRAZENÝ 3D MODEL PŘEDMĚTU NALEZENÉHO V JÍDELNĚ A K ČEMU SLOUŽÍ. A ZAPIŠTE SVOU HYPOTÉZU:

HELE, TADY JE SPOUSTA AMPULEK...

TÁMHLE JSOU POSTELE, TO MUSELA BÝT NEMOCNICE.

O PÁR MINUT POZDĚJI...

K ČEMU ASI SLOUŽILY TYHLE BARÁKY?

JÁ SE JDU MRKNOUT DO TÁMHLETOHO VLEVO A TY PROZKOUMEJ TEN DRUHÝ.

TO JSOU LATRÍNY! TO JE TEDA HUSTÝ, NULOVÝ SOUKROMÍ.

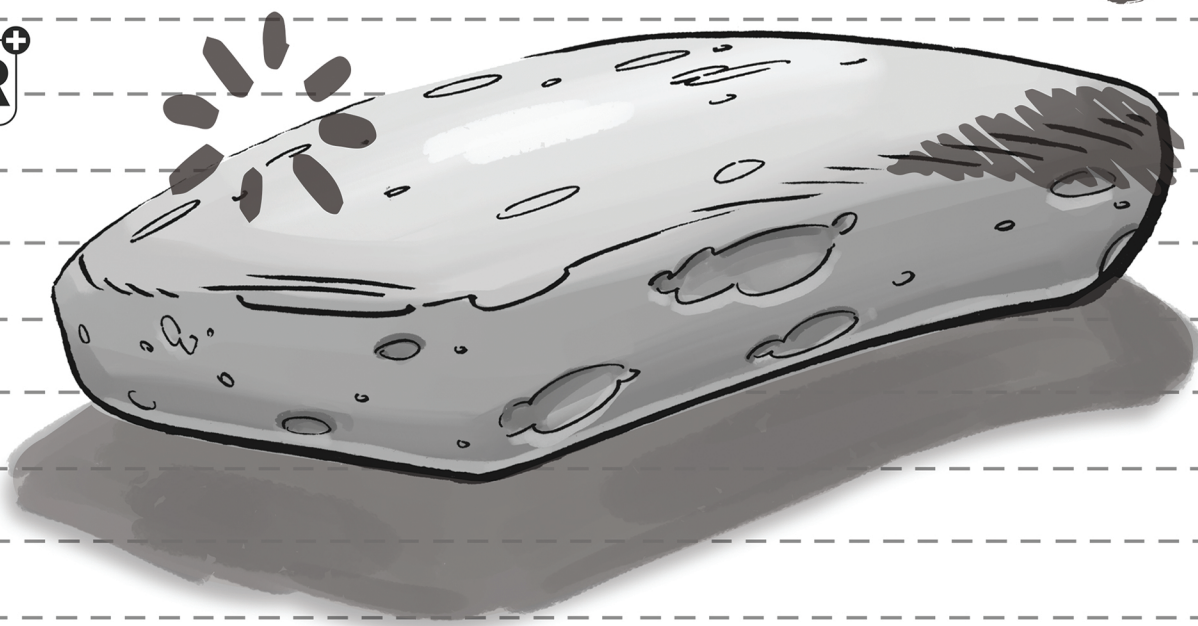

TOHLE MUŠÍ BÝT UMÝVÁRNA NEBO PARNÍ LÁZEŇ.

KOUKEJ, CO JSEM NAŠLA V UMÝVÁRNĚ. CO MYSLÍŠ, ŽE TO JE?

Poté, co jsme viděli latríny a umývárnu, došli jsme k závěru, že hygieně v lágru evidentně moc nedali. Nemoci a paraziti tady museli mít žně...

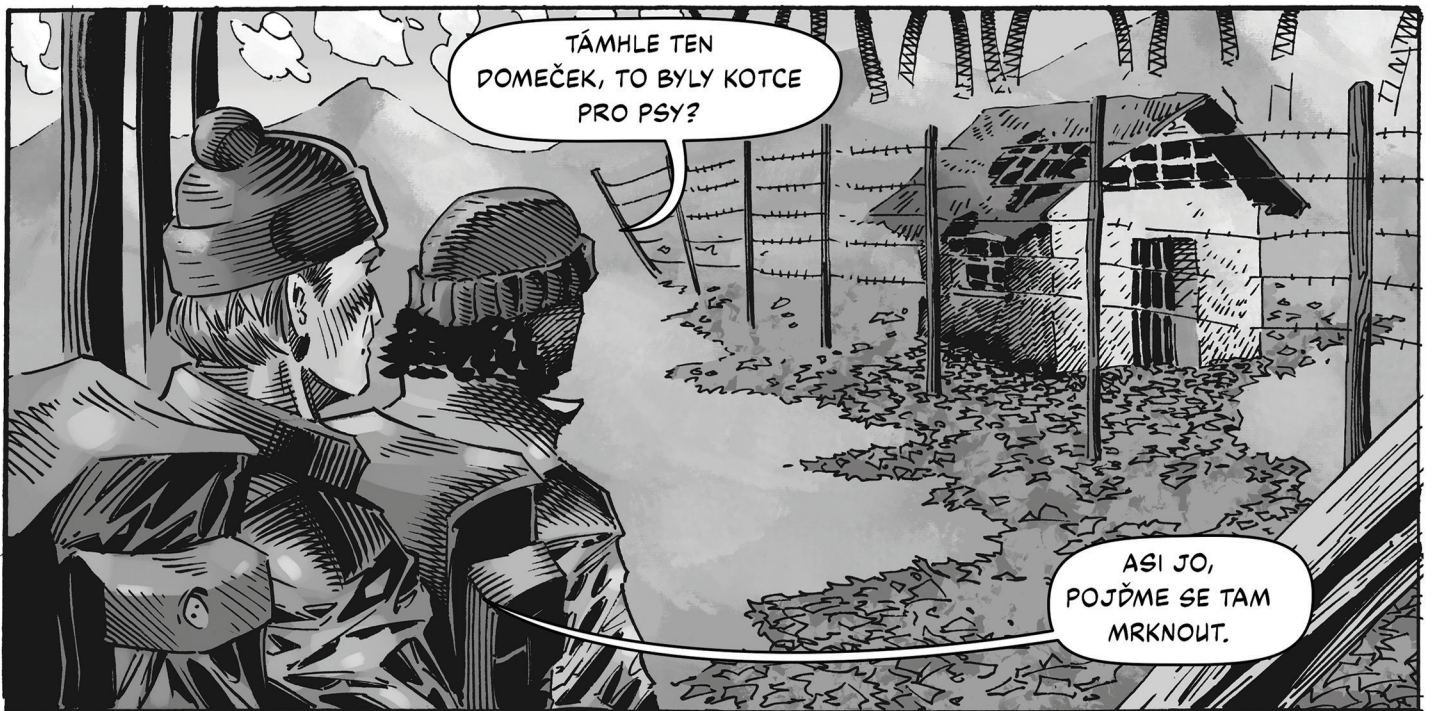
Lágrová nemocnice - s čím tam ti lidé nejčastěji přicházeli?

AR⁺

ÚKOL PRO VÁS

URČETE, CO JE ZOBRAZENÝ 3D MODEL PŘEDMĚTU NALEZENÉHO V TÁBOŘE A O ČEM SVĚDČÍ.
A ZAPIŠTE SVOU HYPOTÉZU:

TÁM HLE TEN
DOMEČEK, TO BYLY KOTCE
PRO PSY?

ASI JO,
POJĎME SE TAM
MRKNOUT.

JE TO TADY
TEDA HODNĚ
TĚSNÝ.

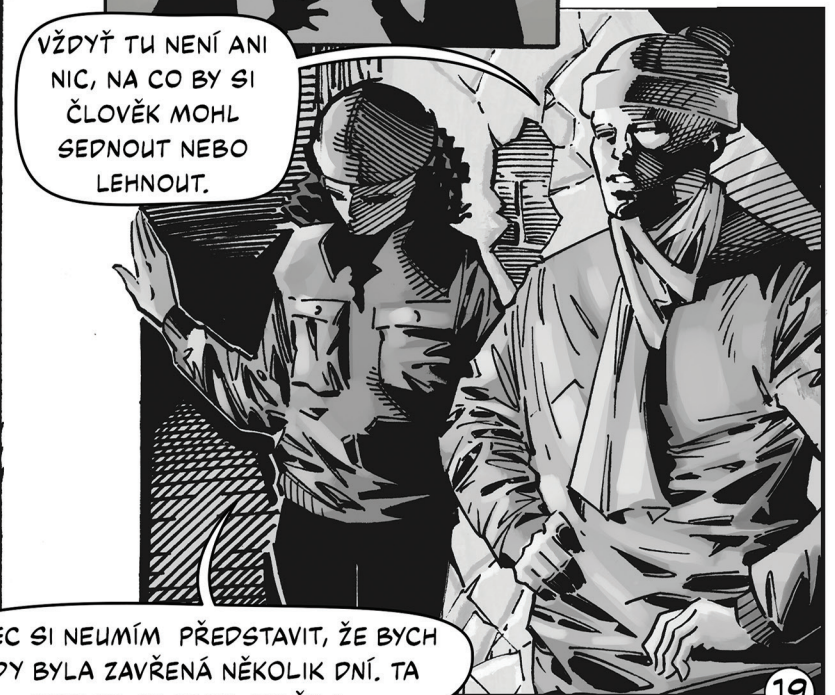

PROČ ALE
ZAVÍRALI PSY
DO TMY?

HELE,
A MYSLÍŠ, ŽE PSI
UMĚLI PSÁT?

САМОТКА!

VŽDYŤ TU NENÍ ANI
NIC, NA CO BY SI
ČLOVĚK MOHL
SEDNOUT NEBO
LEHNOUT.

VŮBEC SI NEUMÍM PŘEDSTAVIT, ŽE BYCH
TADY BYLA ZAVŘENÁ NĚKOLIK DNÍ. TA
CHVILKA MI FAKT STAČILA.

SAMOTKA

7. září, odpoledne

Našli jsme něco, o čem jsme si mysleli, že je psí bouda, ale byla to samotka. **Nejděsivější místo!** Párkrát jsme se tam navzájem zavřeli, abychom pocítili, jaké to asi mohlo být. Po deseti minutách naprostého ticha, v zavřeném místnosti, kde není absolutně nic, jenom okýnko 30x40 cm... být tam několik dní? To zlomí snad každého!

ÚKOL PRO VÁS

URČETE, CO JE 3D MODEL PŘEDMĚTU NALEZENÉHO V TÁBOŘE A K ČEMU SE VYUŽÍVAL.
ZAPIŠTE SVOU HYPOTÉZU:

CO MYSLÍŠ, ŽE TO JE?
JE TO NĚJAKÉ NÁŘADÍ?

A JAK BYS TO
DRŽEL, VŽDYŤ JE
TO MOC ŠIROKÝ.

NEMÁ TO
ŽÁDNÁ KOLEČKA.

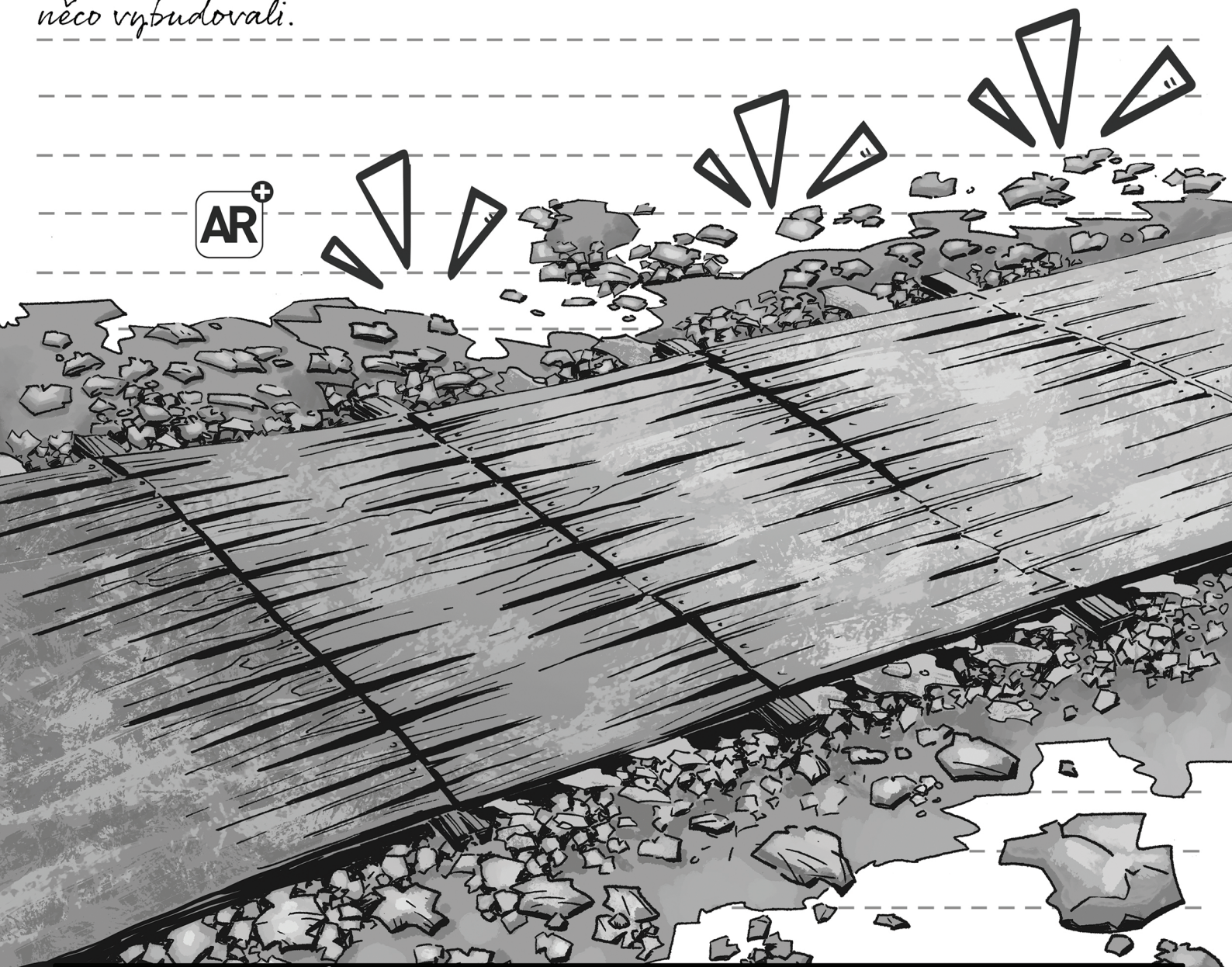

MYSLÍŠ, ŽE SE TO
ŠOUPALO TADY PO
TĚCH PRKNECH?

NEJSOU
TO SPÍŠ
CHODNÍKY?

Náčiní, které jsme našli v lomu, bylo velmi prosté.

Testli takhle primitivní vybavení měli všude, museli se strašně nadřít, aby něco vybudovali.

ÚKOL PRO VÁS

PROHLÉDNĚTE SI 3D MODEL PŘEDMĚTU NALEZENÝ V TÁBOŘE. ODHADNĚTE, O CO SE JEDNALO, K ČEMU TO SLOUŽILO, A ZAPIŠTE SVOU HYPOTÉZU:

TADY JE TO TEDA
ZACHOVALÝ, PEČLIVĚ TO NAFOŤ,
AŽ MÁME DOSTATEK DAT PRO
REKONSTRUKCI VE VIRTUÁLNÍ
REALITĚ.

VEZMĚTE SI BRÝLE PRO VIRTUÁLNÍ REALITU A NÁSLEDNĚ ZAPIŠTE INFORMACE A POCITY, KTERÉ JSTE SI Z VR ODNESLI. NEMÁTE-LI BRÝLE PRO VIRTUÁLNÍ REALITU, NAMIŘTE TABLET ČI MOBILNÍ TELEFON S APLIKACÍ NA RÁMEČEK S IKONOU AR, A TA VÁM SPUSTÍ PROHLÍDKU.

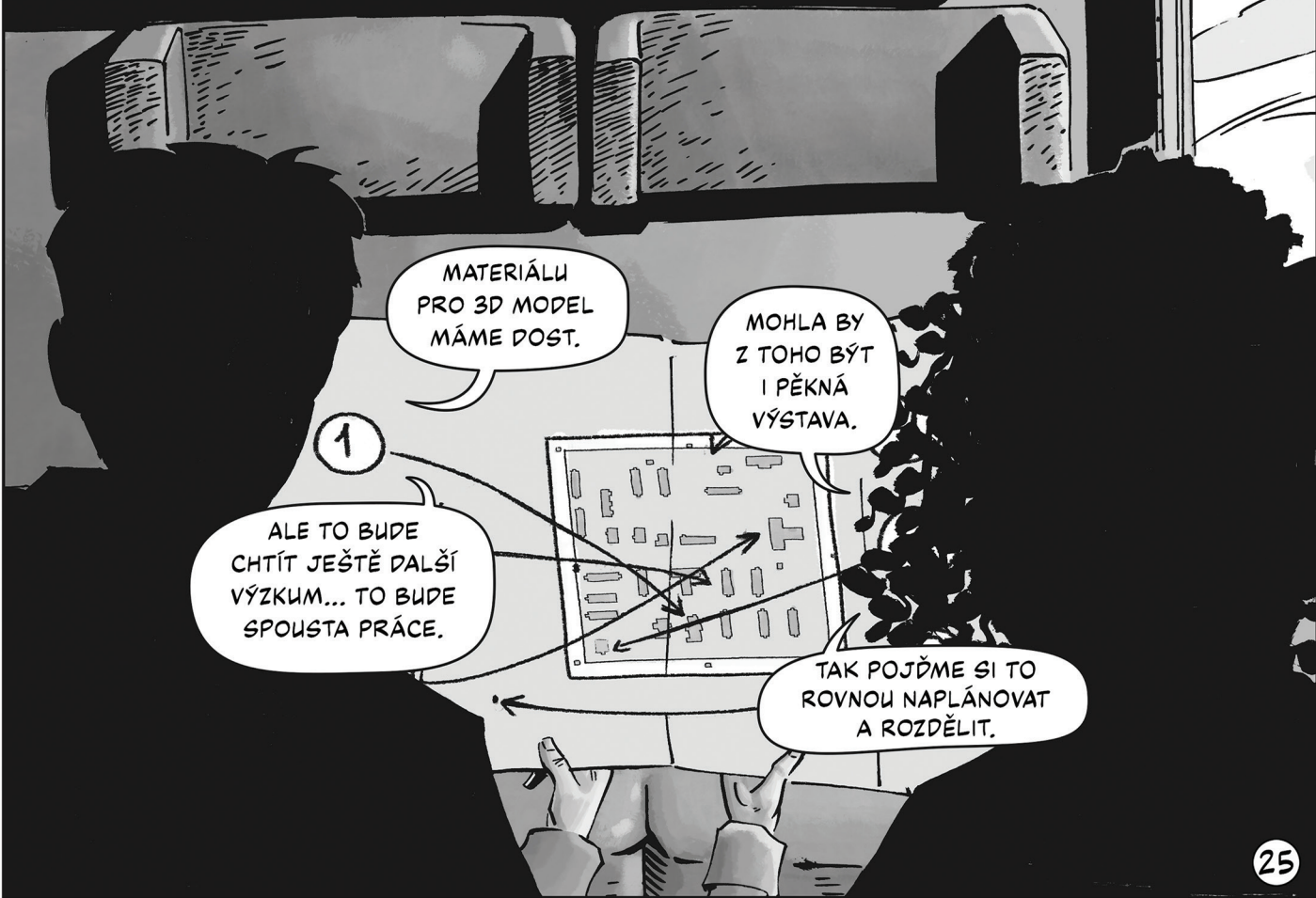
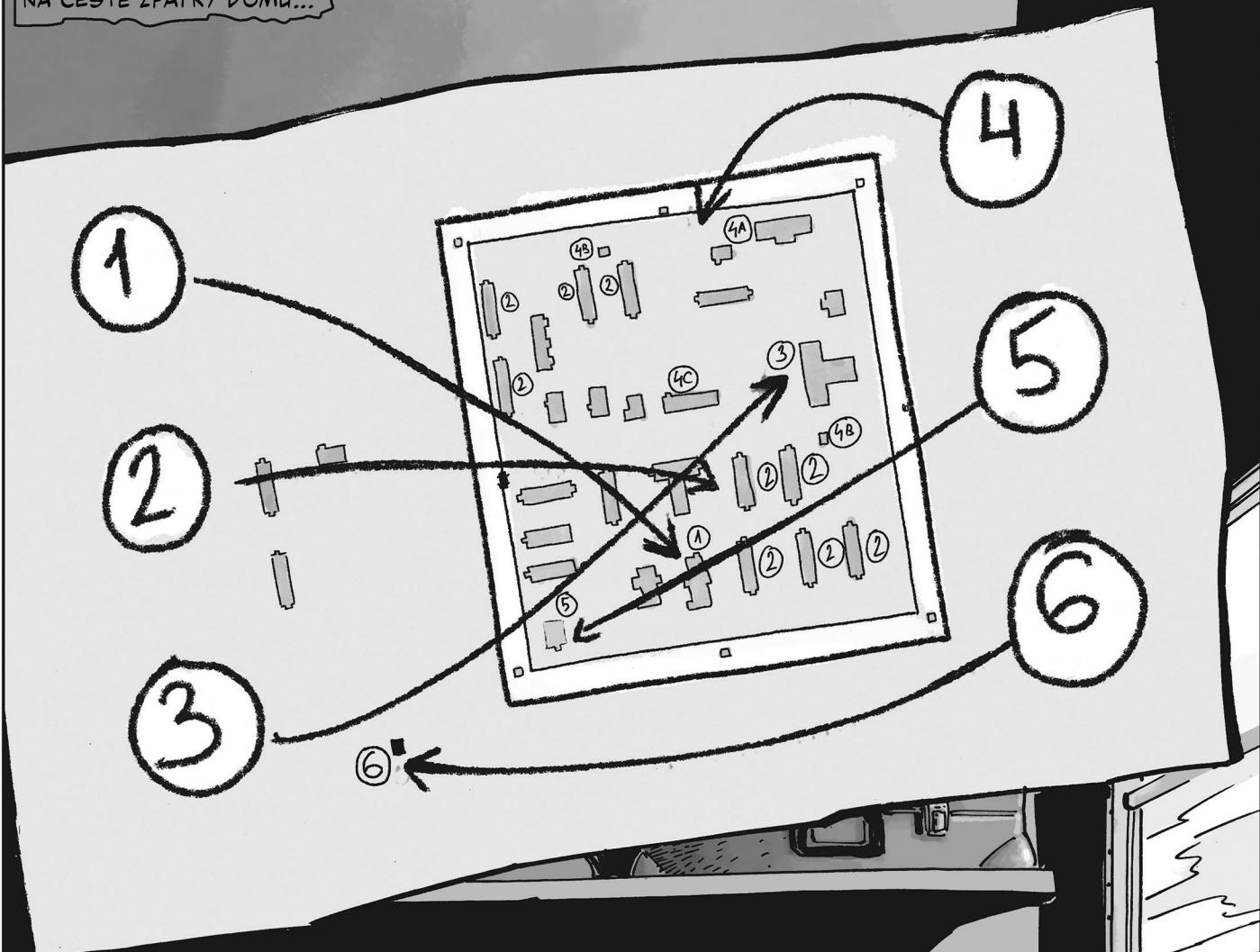

ÚKOL PRO VÁS

ZAPIŠTE SVÉ POSTŘEHY:

NA CESTĚ ZPÁTKY DOMŮ...

MATERIÁLU PRO 3D MODEL MÁME DOŠT.

MOHLA BY Z TOHO BÝT I PĚKNÁ VÝSTAVA.

ALE TO BUDE CHTÍT JEŠTĚ DALŠÍ VÝZKUM... TO BUDE SPOUSTA PRÁCE.

TAK POJĎME SI TO ROVNOU NAPLÁNOVAT A ROZDĚLIT.

Po více než třech týdnech jsme zpátky v civilizaci a jedeme domů. Expedice byla úspěšná. Nakonec se nám podařilo detailně zmapovat jeden velký lágr a našli jsme tam spoustu unikátních artefaktů. Těším se, až to budeme celé zpracovávat.

Co nás teď čeká dál:

JDĚTE NA

1 ADMINISTRATIVNÍ BARÁK
PRACOVNÍ NORMY -> ARCHIV MEMORIALU (MOSKVA)

27-28

39-42

JDĚTE NA

2 BARÁK VĚZŇŮ
OBLEČENÍ A VYBAVENÍ VĚZŇŮ
DOMA - ZPRACOVAT VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

29-30

39-42

JDĚTE NA

3 JÍDELNA
STRAVA VĚZŇŮ -> DOMA - ZPRACOVAT ZMÍNKY
V LITERATUŘE

31-32

39-42

JDĚTE NA

4 NEMOCNICE (4a), LATRÍNY (4b)
A LÁZEŇ (4c)
ZDRAVÍ A NEMOCI VĚZŇŮ ->
DOMA ZPRACOVAT ZMÍNKY V LITERATUŘE

33-34

39-42

JDĚTE NA

5 SAMOTKA
TRESTY V TÁBOŘE -> DOMA - ZPRACOVAT
VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

35-36

39-42

JDĚTE NA

6 LOM
PRÁCE VĚZŇŮ -> PETROHRAD ROZHOVOR
S PAMĚTNÍKEM

37-38

39-42

ÚKOL PRO VÁS

OVĚŘTE SI, ZDA VAŠE HYPOTÉZA, KTEROU JSTE STANOVILI NA STRANĚ 10, BYLA SPRÁVNÁ. A ZAPIŠTE, PRO KOLIK VĚZŇŮ BYL TÁBOR URČEN.

RUDÉ NÁMĚSTÍ, MOSKVA, NĚKOLIK TÝDNŮ PO NÁVRATU Z EXPEDICE...

MEMORIAL, ARCHIV...

JSEM RÁD, ŽE SE KONEČNĚ VIDÍME.

TADY MÁME DATABÁZI OBĚTÍ SOVĚTSKÝCH PERZEKUCÍ, KTERÉ JSME DOHLEDALI V ARCHIVECH PO CELÉM RUSKU. JSOU TAM 3 MILIONY JMEN.

3 MILIONY? TAK TO BYLO TEDA FAKT MONSTRÓZNÍ!

DOHLEDAT SI VŠECHNO MŮŽETE TADY NA POČÍTAČI.

CO BY VÁS KONKRÉTNĚ ZAJÍMALO?

NAŠEL JSEM V LÁGRU BARABANICHA NĚJAKÉ DOKUMENTY A NĚKTERÉ Z NICH SE TÝKAJÍ PRACOVNÍCH NOREM.

CHTĚL BYCH O TĚCH NORMÁCH VĚDĚT VÍC.

ADMINISTRATIVNÍ BARÁK - pokračování

7. listopadu

Zajel jsem do Moskvy, abych se potkal s lidmi ze sdružení Memorial. Vzalí mě do svého archivu. Zjistil jsem, že kolem pracovních norem se v lágru točilo prakticky všechno.

Probíráním dokumentů bych tam mohl strávit roky!

AR⁺

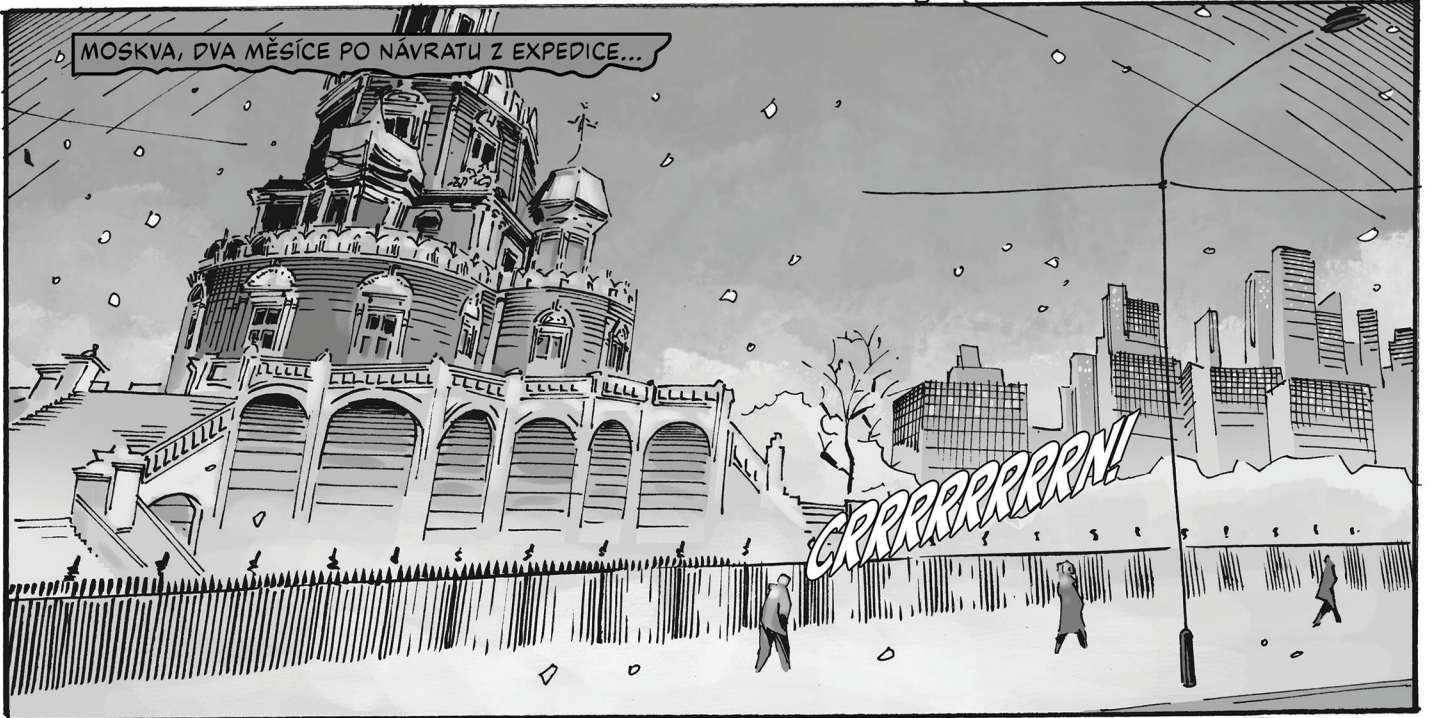

ÚKOL PRO VÁS

NAPIŠTE TŘI DŮLEŽITÉ POZNATKY O TOM, JAK SE PRACOVNÍ NORMY PROJEVOVALY V ŽIVOTĚ VĚZNĚ. CO DALŠÍHO VÁS ZAUJALO?

MOSKVA, DVA MĚSÍCE PO NÁVRATU Z EXPEDICE...

AHOJ,
JSEM ZROVNA
V MOSKVĚ. VÍŠ JAKÁ
JE TADY ZIMA?

JAKO V RUSKU?

NAFOTILA JSEM TO OBLEČENÍ A
ŘÍKÁM SI, ŽE BYCHOM MOHLI
UDĚLAT VÝSTAVU. NĚCO JAKO
„VĚZŇOVY NEJVĚTŠÍ CENNOSTI“...
CO TY NA TO?

PROMIŇ, JE TO HEZKÝ NÁPAD, ALE
TEĎ TO NEMOHU ŘEŠIT. MRZNE MI
RUKA. JE TU MINUS DVACET.

DOKUD NEMRZNOU
PLIVANCE V LETU,
NENÍ TO ZIMA.

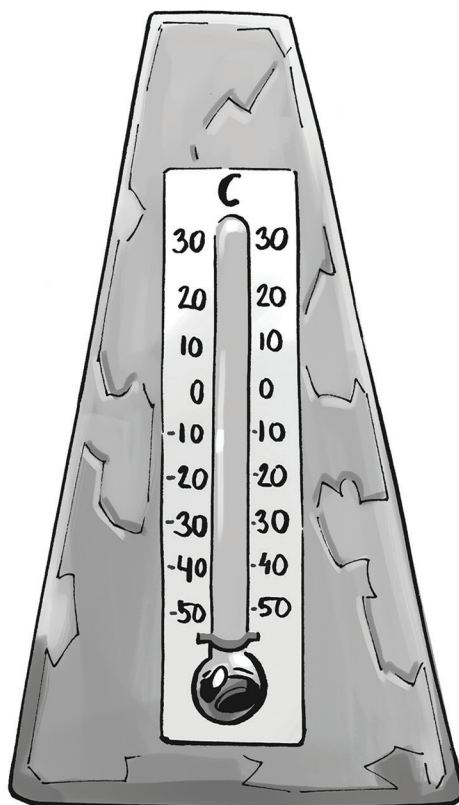
„HA-HA-HA“.
TŘESKUTÝ
HUMOR.

Připravujeme s Ninou výstavu o Gulagu.

Potřebuju zjistit:

- Také oblečení měli?
- Fasovali je?
- Stačilo jim i v zimě?

ÚKOL PRO VÁS

ZJISTĚTE, JAK OŠACENÍ A UBYTOVÁNÍ OVLIVŇovalo ŽIVOT VĚZNĚ. NAPIŠTE TŘI DŮLEŽITÉ POZNATKY, KTERÉ JSTE SI ODNESLI ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ:

MÁTE TAM STEHÝNKO?

DNESKA MÁME KUŘE!

KOUKAL SES, CO BY MOHL BÝT TEN PŘEDMĚT, CO JSME NAŠLI V BARABANIŠE V JÍDELNĚ?

CO MYSLÍŠ, ŽE TO BYLO?

PROSIL BYCH STEHÝNKO.

DAL BYCH SI STEHÝNKO...

SI MYSLÍTE, ŽE TU PEČEME STONOŽKY?

BÁBA PROTIVNÁ!

PANE ŘEDITELI, TADY MÁTE STEHÝNKO! DOBRŮU CHUŤ!

NECH TO BÝT. BUĎ RÁD, ŽE MÁŠ NĚJAKÝ MASO. KOUKNI, JAKÉ VZPOMÍNKY JSEM NAŠLA OHLEDNĚ STRAVOVÁNÍ V GULAGU. TO JSOU TEPRV LAHŮDKY.

Připravujeme s Ninou výstavu o Gulagu. Velká část se bude týkat stravování vězňů v lágrech.

Potřebuji zjistit:

- obvyklý jídelníček
- velikost porcí
- příjem versus výdej

STAČILO TO?

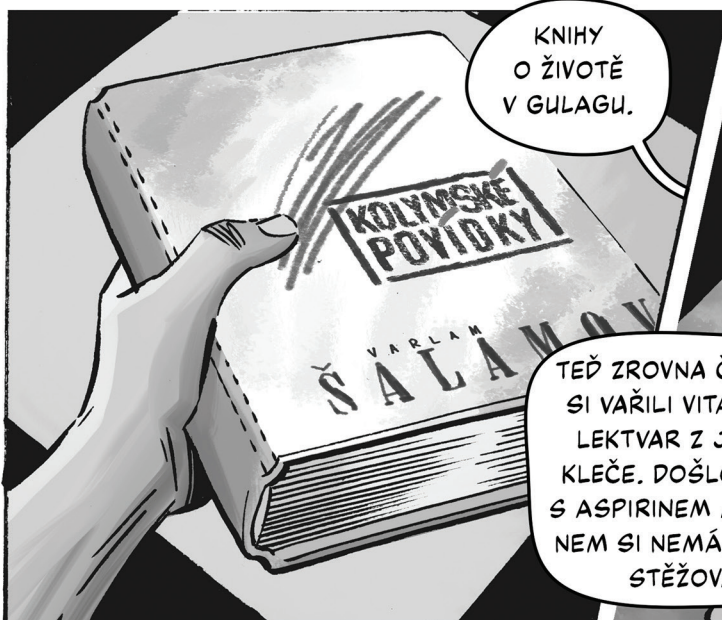
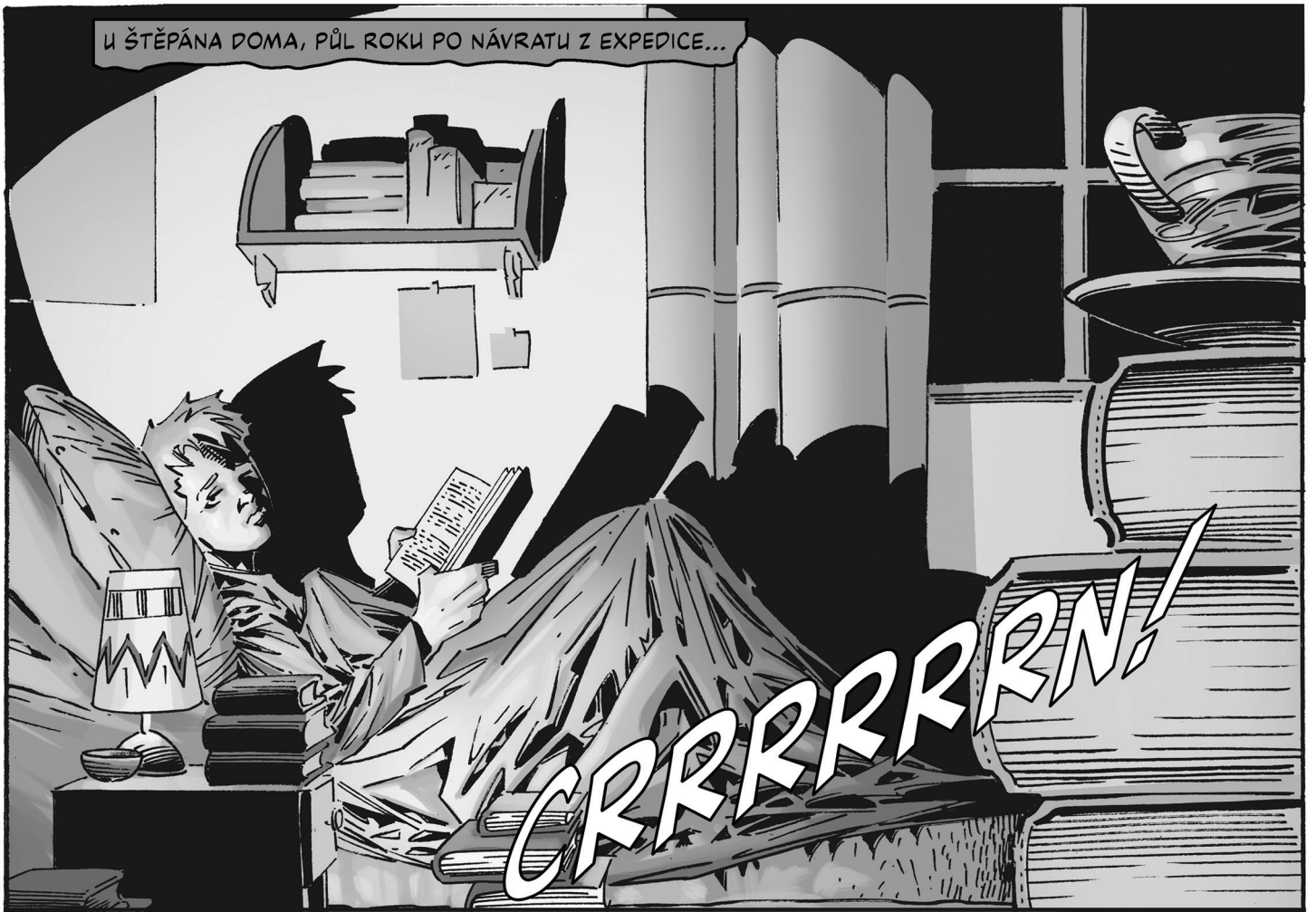

ÚKOL PRO VÁS

ZJISTĚTE, CO VĚZNI BĚŽNĚ JEDLI A CO OVLIVŇovalo MNOŽSTVÍ JÍDLA. NAPIŠTE TŘI DŮLEŽITÉ POZNATKY, KTERÉ JSTE SI ODNEŠLI ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ:

U ŠTĚPÁNA DOMA, PŮL ROKU PO NÁVRATU Z EXPEDICE...

TEĎ ZROVNA ČTU, JAK SI VAŘILI VITAMÍNOVÝ LEKTVAR Z JEHLIČÍ KLEČE. DOŠLO MI, ŽE S ASPIRINEM A CITRONEM SI NEMÁM NA CO STĚŽOVAT.

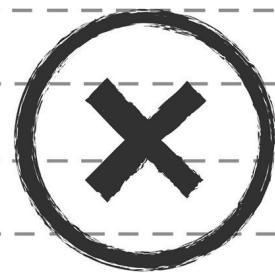
Krutá chřipka je nic oproti tomu, když byl člověk nemocný v gulagu. Ale mám víc času na přípravu výstavy.

- Tak to bylo s hygienou?

- Mohli marodit?

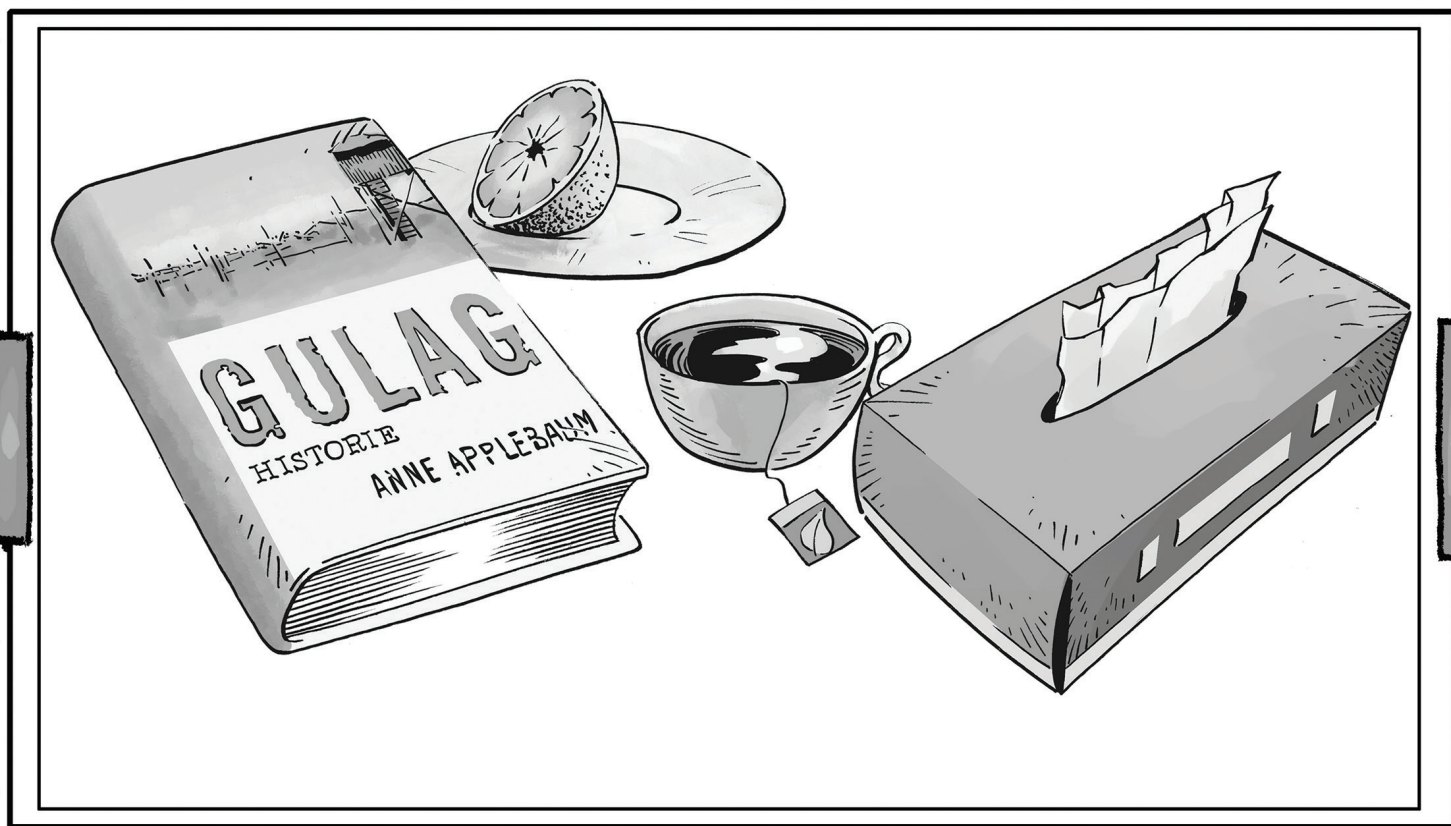
- Dostávali léky?

- potřebuji zjistit!

AR⁺

Povinná výbava
nemocného badatele

ÚKOL PRO VÁS

ZJISTĚTE, JAK HYGIENICKÉ A ZDRAVOTNÍ PODMÍNKY OVLIVŇOVALY ŽIVOT VĚZNĚ?
NAPIŠTE TŘI DŮLEŽITÉ POZNATKY, KTERÉ JSTE SI ODNESLI ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ:

PŘEDNÁŠKA VE ŠKOLE, ROK
PO NÁVRATU Z EXPEDICE...

NEJSILNĚJŠÍ ZÁŽITEK?
SAMOTKA!

CESTA DO
GULAGU

JEDNOZNAČNĚ TO NEJHORŠÍ.
PÁRKRÁT JSME SE TAM NAVZÁJEM
ZKOUŠELI ZAVŘÍT, ABYCHOM POCÍTILI,
JAKÉ TO TAM ASI MUSELO BÝT.
A FAKT BYCHOM TO
NECHTĚLI ZAŽÍT.

MNĚ BY TO NEVADILO.
NEMUSEL BYCH DO PRÁCE
A NIKDO BY MĚ
NEOTRAVOVAL.

ŠMARJÁ!
TOME, MLČ!

TAK JÁ VÁM
PŘEČTU, JAK NA TO
LIDI VZPOMÍNALI...

PO DESETI MINUTÁCH
NAPROSTÝHO TICHA, ZAVŘENÝ
V MÍSTNOSTI, KDE NENÍ ABSOLUTNĚ
NIC, JENOM OKÝNKO 30X40 CM. TO
ZLOMÍ SNAD KAŽDÝHO.

Na přednášce ve škole jsem si uvědomil, že na výstavě nesmí chybět informace o samotce a trestech.

УХАС
=
HRŮZA

ÚKOL PRO VÁS

CO BYSTE ODPOVĚĎELI TOMOVI NA JEHO NÁMITKU?

PETROHRAD, DVA A PŮL ROKU
PO NÁVRATU Z EXPEDICE.

COŽE?
KDE JSOU
JMENOVKY?

KOHO
HLEDÁTE?

PANA
SNOVSKÉHO.

TEN CHODÍ
V TUHLE DOBU
VYSEDÁVAT
DO PARKU.

DOBŘÝ DEN, JSTE PAN
SNOVSKÝ? JÁ JSEM VÁM
VOLAL. CHTĚL BYCH SI
POPOVÍDAT O LÁGRECH
NA MRTVÉ TRATI.

TAK VY JSTE TAM BYL?
JE DIV, ŽE TAM JEŠTĚ
DNESKA NĚCO JE.

Návštěva u bývalého vězně Alexandra Snovského.

Popsal mi, jak práce na Mrtvé trati probíhaly.

Zjistit pro výstavu:

- jakou práci dělali?
- jaké k tomu měli vybavení?
- jak práci zvládali?

ÚKOL PRO VÁS

CO JSTE ZJISTILI O TOM, JAK VYPADALA PRÁCE VĚZŇŮ? NAPIŠTE TŘI DŮLEŽITÉ POZNATKY, KTERÉ JSTE SI ODNEŠLI ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ:

TŘI A PŮL ROKU PO
NÁVRATU Z EXPEDICE...

TA VÝSTAVA NESMÍ BÝT MOC UKECANÁ,
TUNY TEXTU A TAK... MUSÍTE SI ŘÍCT, CO
JE TO HLAVNÍ, CO MÁ NÁVŠTĚVNÍK
POCHOPIT.

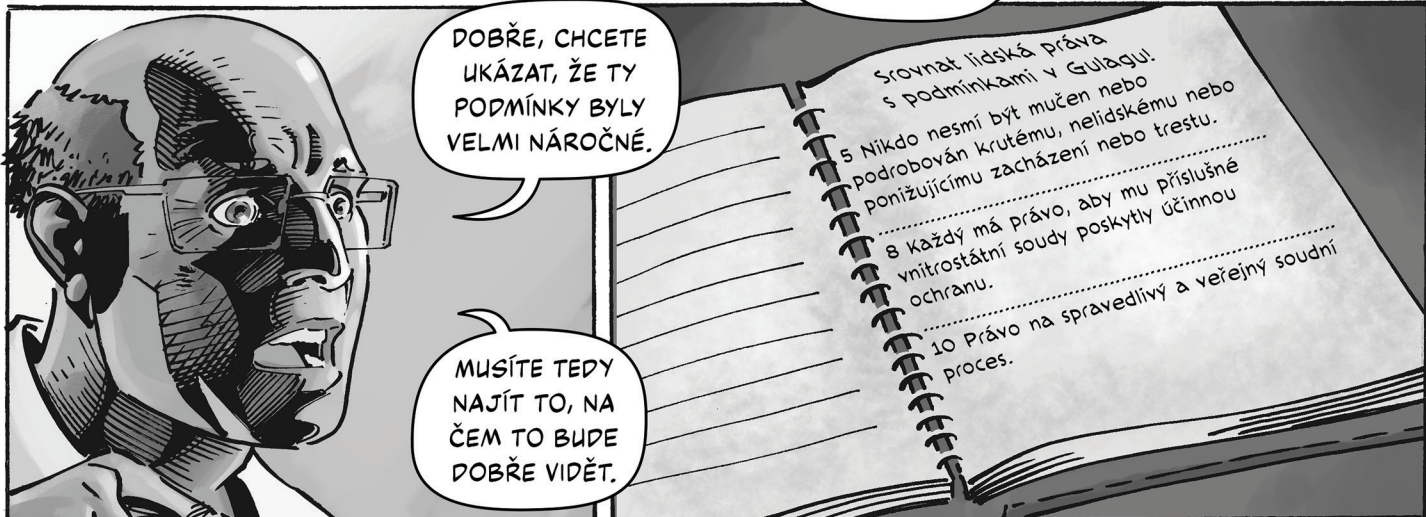
VE STALINSKÝCH
LÁGRECH BYLY
MILIONY LIDÍ.

I ČEŠI, SLOVÁCI,
POLÁCI, NĚMCI
A DALŠÍ EVROPSKÉ
NÁRODNOSTI.

TRESTY BYLY
DLOUHÉ A JEŠTĚ SE DÁL
PRODLUŽOVALY ZA KAŽDOU
NEPOSLEŠNOST.

TY PODMÍNKY
TAM BYLY DĚSNÝ,
NELIDSKÝ.

POLITIČTÍ VĚZNI
BYLI SPOLU
S KRIMINÁLNÍKY.

DOBŘE, CHCETE
UKÁZAT, ŽE TY
PODMÍNKY BYLY
VELMI NÁROČNÉ.

MUSÍTE TEDY
NAJÍT TO, NA
ČEM TO BUDE
DOBŘE VIDĚT.

Srovnat lidská práva
s podmínkami v Gulagu.
5 Nikdo nesmí být mučen nebo
podrobován krutému, nelidskému nebo
ponižujícímu zacházení nebo trestu.
8 Každý má právo, aby mu příslušné
vnitrostátní soudy poskytly účinnou
ochranu.
10 Právo na spravedlivý a veřejný soudní
proces.

TAK, TEĎ ZKUSTE
VE TŘECH VĚTÁCH
NAFORMULOVAT
TA HLAVNÍ SDĚLENÍ
VÝSTAVY.

TO JE STRAŠNÝ!
JE TOHO TOLIK, CO
JSME SE DOZVĚDĚLI,
JAK TO MÁ ČLOVĚK
ZHUSTIT DO
TŘÍ VĚT?

JÁ TO ASI
CHÁPU, NEMÁ-LI V TOM
BÝT GULÁŠ, MUSÍME SI TO
UJASNIT A NAFORMULOVAT
TO NEJZÁSADNĚJŠÍ.

12. dubna

Příprava výstavy nás úplně pohltila. Chceme, aby byla skvělá. Domluvili jsme si konzultaci s expertem na koncepci výstav, který nám poradil, jak máme o výstavě uvažovat a zpracovávat obsah. A dal nám nelehký úkol: Pojmenovat si, co chceme sdělit návštěvníkovi výstavy.

ÚKOL PRO VÁS

POMOZTE ŠTĚPÁNOVI A NINĚ ZFORMULOVAT TŘI VĚTY, KTERÉ SDĚLÍ TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ, CO SI MÁ NÁVŠTĚVNÍK VÝSTAVY O GULAGU UVĚDOMIT A ODNĚST.

1.

2.

3.

4. SOVĚTSKÉ REPRESE NEBYLY JEN LÁGRY. ŘADA LIDÍ SE DO LÁGRŮ ANI NEDOSTALA, ROVNOU JE POPRAVILI NEBO NÁSILNĚ DEPORTOVALI.

TATO ČÁST MODERNÍ HISTORIE SE TÝKÁ I NAŠEHO STŘEDOEVROPSKÉHO PROSTORU. PAMĚTNÍCI MOHOU SEDĚT TADY MEZI NÁMI.

ZÁROVEŇ MÁLOKDO VÍ, JAK TY LÁGRY VYPADALY.

TO JE SKVĚLÉ, ŽE JSTE SE TAM VYPRAVILI. O NACISTICKÝCH LÁGRECH SE MLUVÍ HODNĚ, ALE O TOMHLE JSEM NIKDY NESLYŠEL.

NA NEVINNÉ OBĚTI BY SE NEMĚLO ZAPOMENOUT, A PROTO JSME VYTVOŘILI ONLINE MUZEUM S VIRTUÁLNÍ PROHLÍDKOU GULAGU. KAŽDÝ SE TAM TEĎ MŮŽE PODÍVAT.

STAČÍ SI NASADIT
BRÝLE PRO VIRTUÁLNÍ
REALITU.

JÁ JSEM VÁM CHTĚLA ŘÍCT, JAK
JSTE MLUVIL O TĚCH PAMĚTNÍCÍCH...
JÁ JSEM SE NA KOLYMĚ
NARODILA.

ŽILA
JSEM TAM
DO SVÝCH
DESETI
LET...

A MŮŽEME SI NA
VÁS VZÍT KONTAKT?

A PŘIJET SI VÁŠ PŘÍBĚH
NATOČIT S KAMEROU?

ALE JISTĚ. JE DOBRĚ, ŽE NĚKDO
MAPUJE A ZAZNAMENÁVÁ TY
HRŮZY. PRO DALŠÍ GENERACE.

ZKOUMÁNÍ MINULOSTI
JE NIKDY NEKONČÍCÍ
PROCES.

CVAK!

KONEC...

NÁMĚT A SCÉNÁŘ:

PETRA ČERNOUŠKOVÁ, ŠTĚPÁN ČERNOUŠEK, DALIBOR NAAR, ANDREJ NOVIK

VÝTVARNÍK:

JAKUB DUŠEK

ODBORNÁ SPOLUPRÁCE:

DARIA BŮTEIKO, CHRISTINA RIEK, ADAM BALCER, PETER JUŠČÁK, DOMINIKA GERHÁTOVÁ,
DAGMAR KUDELOVÁ-KOPČANSKÁ

ROZŠÍŘENÁ REALITA:

VÝVOJ APLIKACE: JAN VRÁTNÝ, MARTINA MARKOVÁ
3D ANIMACE: JOSEF BROŠTA, VÁCLAV ROD

VIDEA V ROZŠÍŘENÍ REALITĚ:

SCÉNÁŘ: PETRA ČERNOUŠKOVÁ
STŘIH: IGOR SUVOROV

3D PŘEDMĚTY, ARCHIVNÍ DOKUMENTY, VIDEOZÁBĚRY:

GULAG.CZ, ESTONSKÝ ÚSTAV HISTORICKÉ PAMĚTI, MEZINÁROPNÍ MEMORIAL, MUZEUM OKUPACE LOTYŠSKA,
POST BELLUM SK, KOLEGIUM EUROPY WSCHODNIEJ KOMENTÁŘE VE VIDEÍCH: BARBORA VAŠIČKOVÁ, MAREK NAGL,
ŠTĚPÁN ČERNOUŠEK, VBORIS BĚLENKIN

VZPOMÍNKY A CITACE:

ANNE APPLEBAUM: GULAG: HISTORIE (BETA DOBROVSKÝ, JIŘÍ ŠEVČÍK, 2004)
JEVGENIJA GINZBURGOVÁ: STRMÁ CESTA (ODEON, 1992)
JAN DVOŘÁK, JAROSLAV FORMÁNEK, ADAM HRADILEK: ČECHOSLOVÁCI V GULAGU II (ČT, ÚSTR, 2018)
JAKOV EFRUSSI: ZÁPISKY INŽENÝRA, IN: JEN JEDEN OSUD (ACADEMIA, 2010)
VIKTOR RUBANOVICH: VELITEL RAMMO, IN: OZVĚNY GULAGU (NÁROPNÍ KNIHOVNA ČR, VOZVRAŠČENIE, ÚSTR, 2013), STR. 160
SEMJON VILENSKIJ: NĚJAKÉ OTÁZKY?!: VZPOMÍNKY KOLYMSKÉHO VĚZNĚ (ACADEMIA, 2019)

VIRTUÁLNÍ REALITA:

3D GRAFIKA: JOSEF BROŠTA, PROGRAMÁTOR: MARTIN TICHOTA, ZVUK: MICHAL PLOPEK

VYDAL GULAG.CZ, Z. S. V ROCE 2023 V PRAZE

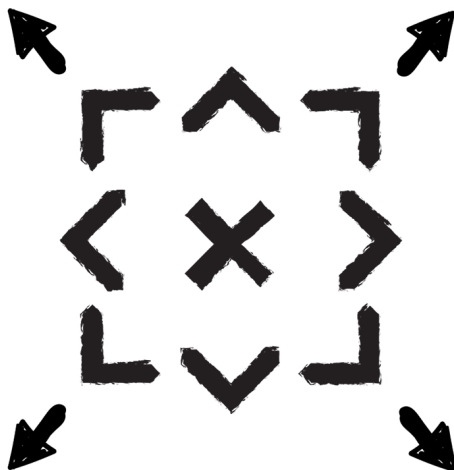
ISBN 978-80-908826-1-4

ISBN 978-80-908826-2-1 (NĚMECKÉ VYDÁNÍ)

ISBN 978-80-908826-3-8 (POLSKÉ VYDÁNÍ)

ISBN 978-80-908826-4-5 (SLOVENSKÉ VYDÁNÍ)

OBSAH PROJEKTU GULAGXR JE CHRÁNĚN PŘEDPISY PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A MŮŽE BÝT JAKKOLI UŽIT (TZN. ZEJMÉNA, NIKOLI VŠAK VÝLUČNĚ, MĚNĚN, ZPRACOVÁN, SPOJOVÁN S JINÝMI DÍLY, ROZMNOŽOVÁN, ROZŠIŘOVÁN, SDĚLOVÁN VEŘEJNOSTI, APOD.), BEZ OHLEDU NA SKUTEČNOST, ZDA SE TAK DĚJE ZA ÚČELEM OBCHODNÍHO PROSPĚCHU ČI NE, POUZE V ROZSAHU OPRAVNĚNÍ UDĚLENÉHO SPOLKEM GULAG.CZ, Z.S., SE SÍPLEM NA DOLINÁCH 524/40, PODOLÍ, 147 OO PRAHA, IČO: 22822852, KTERÝ JE NOSITELEM VEŠKERÝCH PRÁV K PROJEKTU GULAGXR.

KOMIKSOVÝ PŘÍBĚH JE INSPIROVÁN SKUTEČNÝMI EXPEDICEMI
TÝMU GULAG.CZ K OPUŠTĚNÝM TÁBORŮM GULAGU.

VÝLEDKY VŠECH EXPEDIC, VÝZKUMŮ A PŘÍBĚHY DALŠÍCH OBĚTÍ SOVĚTSKÝCH REPRESÍ
NAJDETE VE VIRTUÁLNÍM MUZEU GULAGU NA GULAG.ONLINE.

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

GULAG-X-CZ KEW

post
bellum

SCIO

PODPORA EVROPSKÉ KOMISE PŘI TVORBĚ TĚTO PUBLIKACE NEPŘEDSTAVUJE SOUHLAS S OBSAHEM, KTERÝ ODRÁŽÍ POUZE NÁZORY
AUTORŮ, A KOMISE NEMŮŽE BÝT ZODPOVĚDNÁ ZA JAKÉKOLIV VYUŽITÍ INFORMACÍ OBSAŽENÝCH V TĚTO PUBLIKACI.

GULAG X-R

WWW.GULAGXR.EU